



Kelemen Judit

Művészeti nevelés a sárospataki főiskolán

A Sárospatakon nevelési modellt teremtő Comenius a művészeti nevelés szerepét és fontosságát írásában többször kiemelte. Az ő szellemi örököseiként az egykori Comenius Tanítóképző Főiskola (ma az egri Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kara) oktatói évtizedek óta tudatosan törekednek hallgatóik művészeti tehetségének kibontakoztatására, magas szintű gondozására.

Oktatóink körében a művészeti nevelés mindig hangsúlyos szerepet töltött be, de tevékenységünk túlmutat a tanításon. Felsőoktatási intézményhez méltó módon a különféle művészeti ágakat magas szinten művelő, a város és a régió kulturális életében aktívan közreműködő, lehetőségeinkhez mérten országos és nemzetközi színtéren is megjelenő, elismert képző- és iparművészek, bábjátékosok, a hangszeres és kórusművészet valamint a táncpedagógia elhivatott képviselői közül kerültek ki oktatóink. A művészeteket hitelesen közvetíteni is csak úgy lehet, hogy a tudást átadó maga is napi rendszerességgel gyakorolja hivatását. Jóformán „belakjuk” az egész várost, hisz a Sárospataki Képtártól az Újbánya Rendezvénycentrumon át A Művelődés Háza kiállító-, pódium- és színházterméig, a Szent Erzsébet Háztól a Bazilika Minoron, a református templomon és imatermen át a Rákóczi Vár lovagterméig és kápolnájáig mutatkozhattak be tanszékünk tanárai magas szintű művészi alkotásaikkal, produkcióikkal. A művészetek komplex megközelítését sem csupán oktatói összetételünk mutatja, hanem számos rendezvényünk, illetve szakmai, továbbképzési anyagunk, amelyek mind-mind a komplex művészeti nevelést erősítik.

Hosszú évek óta mind a tanító, mind az óvodapedagógus alapszak általános képzésén belül – a kötelező szakmai ismeretek körében – szerepelnek azok a stúdiók, amelyek során a pedagógus hivatáshoz szükséges művészeti jellegű tantárgyak oktatására sor kerül. A vizuális neveléshez és az ének-zenei neveléshez kapcsolódó tanegységek mellett tantervi keretben kapnak helyet a drámapedagógia, a bábjáték és a néptánc témaköréhez sorolható tananyagtartalmak. E tevékenységek kiindulási alapként szolgálnak az oktatók számára, hogy a magasabb szintű előképzettséggel rendelkező hallgatók érdeklődése és megnyilvánulásai szerint kezeljék az arra érdemeseket. Mert hallgatóink művészi tehetségének kibontakozását szinte kivétel nélkül mentortanárok segítették és segítik egyéni és csoportos foglalkozások formájában. E tehetséggondozás a Comenius Kar valamennyi diákja számára elérhető.

Előadó-művészeti területen tehetséges hallgatóink rendszeresen szerepelnek kari és városi, regionális és országos rendezvényeken hangszeres zenével, énekkel, táncsal, bábelőadással, vers- és prózamondással.

A nyolcvanas években nagy sikerrel működő, országos hírű GONG színjátszó csoportunk és PUCK Bábegyüttesünk fellépései A Művelődés Háza mellett a környező települések



kulturális rendezvényeinek is kiemelt eseményei voltak. Az amatőr művészeti csoportok működtetése mellett a drámapedagógiai szakcsoport oktatói színjátszó-és rendezői tanfolyamokon képezték az érdeklődő pedagógusokat. Az idősebb generáció még jól emlékszik a nyaranta rendszeresen megszervezett tanfolyamokra, a Tanítók Nyári Akadémiájára (TANYA). Diákszínpadunk mai tevékenységét is folyamatosan nyomon követhetjük kari ünnepségeinken.

A nyolcvanas években nagy lendületet kapott a bábjáték tanítása, vezetőjük életre hívta a „Zsákomban a bábom” nemzetközi bábfesztivált, amelyet 1987-től 2011-ig két évente megrendeztünk. A bábszínházi előadásokhoz nyolc alkalommal társult művészetpedagógiai konferencia is. E hagyományok jól mutatják, hogy a pataki Képző és a város hosszú évtizedeken át kéz a kézben szervezte a napi oktatási tevékenység mellett a kulturális eseményeket és a kapcsolódó pedagógus-továbbképzési lehetőségeket.

Magas szintű zenei előképzettségű hallgatóink számára szereplési alkalmakat biztosítottunk hangversenyeken, különféle kari rendezvényeken, lehetőségeinkhez mérten további országos rendezvényeken. A korábbi években országos kórusfesztiválok, hangszeres és énekes kamaramuzsikáló napok rendszeres résztvevői voltak hallgatóink. Jól működő külföldi kapcsolataink eredményeként négy alkalommal küldhettünk csoportot a lengyelországi Krosno városában működő, *Panstwowa Wyzsza Szkola Zawodowa* nevű pedagógiai intézményben megrendezett Nemzetközi Diákfesztiválra (2009-től évente, alkalmanként 12-15 hallgató részvételével). 2012 tavaszán e nagyszabású nemzetközi rendezvénynek a Comenius Kar adott otthont, lehetőséget biztosítva a lengyel hallgatók képzőművészeti kiállítására is.

A Comenius Kar hallgatói a képzőművészet területén is rendszeresen bemutatkoznak. A tehetséggondozás e színterén is a nyolcvanas években kezdődött meg a folyamat: művészeti szakkör keretében készítették fel oktatóink a rajztanári szakra továbbtanulni szándékozókat. Jelenleg szabadon választható kurzus keretében van mód a képzőművészet iránt érdeklődők számára kiteljesedni. Évente több alkalommal rendeztek és rendeznek szakterületeikhez kapcsolódó, illetve egyéni törekvéseket bemutató tárlatokat. Az oktatási épület főfolyosóján félévente megtekinthetjük a rajz választott műveltségterület hallgatóinak alkotásait, akik nem csupán a stúdiókhöz kapcsolódó munkáikkal szerepelnek, hanem a kiállítás egészének teljes folyamatát is ők szervezik és végzik a meghívók készítésétől a képaláírások elhelyezéséig. Neves hazai és külföldi festőművészekkel közös akciófestészen vettek részt hallgatóink tavaly a TDK fórumrendezvény keretén belül. A „Festészet Napja” városi rendezvény résztvevői között oktatóink mellett találjuk hallgatóinkat is. Művészeti alkotásaikkal országos képzőművészeti rendezvényeken több alkalommal is kiérdemelték a zsűri vagy a közönség különdíját.

A magyar felsőoktatási rendszer hungarikuma az az egyedülálló tehetséggondozás, tudományos és művészeti utánpótlás-nevelés, amely immár hat évtizedes múltra tekint vissza, s tudományos diákköri mozgalom néven vált ismertté. E mozgalom részeként a művészeti diákköri versenyekre évről évre benyújtott hallgatói alkotások számoosságukat és minőségüket tekintve is imponálóak. Három alkalommal vettek részt hallgatóink az Országos Tudományos Diákköri Konferencia művészeti és művészettudományi szekciójában. Teljesítményüket a zsűri egy első helyezéssel és egy különdíjjal értékelte.

A pedagógus hivatáshoz kapcsolódóan is tevékenyek hallgatóink: tanszéki kiadványaink sorozata biztosított hallgatóink számára publikálási lehetőséget, ma pedig a legjobb mun-



kák – pl. egy jó tanítás, óraterv vagy feladatmegoldás – a kar vagy a város honlapján is nyilvánosságot kapnak.

Az egykori tanítványok művészi pályájának nyomon követésére szép példa a PrepArt elnevezésű, évente megrendezett tárlat, amely fantázianevének megfelelően az egykori prepásoktól a napjainkban diplomát szerzett hallgatókig kínálja öregdiákjaink számára a megnyilatkozási lehetőséget képzőművészeti alkotásaik bemutatása által. Várakozáson felüli érdeklődéssel és sikerrel zajlottak az eddigi kiállítások, országhatárainkon túlról is szép számmal érkeztek alkotók és festmények.

A 21. századi technika egyebek mellett a digitális filmkészítés iránti érdeklődést is magával hozta. Jelenleg szabadon választott stúdium keretében ismerkednek hallgatóink a filmkészítés elméleti alapjaival, a technikai és gyakorlati alkalmazások első lépéseivel. Terveink közt szerepel a témához kapcsolódó, magasabb szintű képzések indítása is.

Kodály gondolatával zárva: „Teljes ember, akinek nincs érzéke a művészetekhez? Csonka ember az, és üres az élete, bármily gazdag külsőleg.” (Kodály Zoltán: *Hozzászólás a középiskolai énekoktatás kérdéséhez. In: Visszatekintés. Összegyűjtött írások, beszédek, nyilatkozatok. (szerk.: Bónis Ferenc) I. kötet. Zeneműkiadó, Budapest, 1964. 268. o.)*

(Elhangzott a Magyar Comenius Társaság és az Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kara által szervezett „Comenius és a művészetek” című tudományos felolvasó ülésen, 2014. november 5-én, Sárospatakon.